

Rys. 3. Wpływ pory roku na ilość plemników (%) o ruchu postępowym w ejakulacie

Knurów w Kleczy Dolnej. Czynnione próby wydłużenia okresu użytkowania knurów w Stacji mają na celu maksymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego i genetycznego najlep-

szych knurów. W dalszym ciągu obserwuje się wpływ czynników środowiskowych na wyniki produkcyjne knurów.

Literatura: 1. Bielański W., 1977 – Rozród zwierząt. PWRiL, Warszawa. 2. Eckert R., 2002 – Trzoda Chlewna 7, 20-23. 3. Falkowski J., Kozera W., 1999 – Zeszyty Naukowe AR w Krakowie 352, z. 67, 47-52. 4. Gączarzewicz D., Udała J., Lasota B., Błaszczak B., 2000 – Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego 48, 93-101. 5. Gasiński M., 2002 – Trzoda Chlewna 12, 24-26. 6. Kawęcka M., Czarnecki R., Pietruszka A., Jacyno E., Owsiany J., 2003 – Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego 68(2), 95-103. 7. Koćwin-Podsiadła M., Polańska E., Dziadek K., 1990 – Zesz. Probl. Post. Nauk Roln. 384, 63-69. 8. Kondracki S., Babaszewska D., 1999 – Zeszyty Naukowe AR w Krakowie 352, z. 67, 145-150. 9. Kondracki S., Banaszewska D., Iwanina M., Karczmarz A., 2003 – Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego 68(2), 113-122. 10. Kondracki S., Wysokińska A., Kowalczyk Z., 2003 – Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego 68(2), 105-112. 11. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt. Wyniki oceny trzody chlewnej. Warszawa, 2003. 12. Krautforst W., 1963 – Hodowla trzody chlewnej. Zootechnika, t.II. PWRiL, Warszawa. 13. Milewska W., Eljasiak J., Tymiński K., 2003 – Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego 68(2), 123-132. 14. Mucha A., Tyra M., 2002 – Trzoda Chlewna 8-9, 26-30. 15. Ruda M., Pokrywa K., Majewski T., 1996 – Annales UMCS Lublin, sec. E., XIV, 22, 137-141. 16. Stasiak A., Kamyk P., Frąk B., 2001 – Zesz. Nauk. AR we Wrocławiu, Konferencje XXXI, 405, 235-240. 17. Szostak B., 2003 – Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego 68(2), 147-155.

Znaczenie ksiąg stadnych zwierząt gospodarskich

Katarzyna Kwiecińska

SGGW

Za pierwszą w historii księgę stadną uważa się wydaną drukiem w 1793 roku w Anglii księgę stadną koni pełnej krwi „The General Stud Book” [1, 21]. Na terenach polskich pierwsza decyzja władz państwowych dotycząca założenia i prowadzenia ksiąg stadnych zwierząt gospodarskich zapadła 23 marca 1841 roku, kiedy to Rada Administracyjna Królestwa Polskiego (odpowiednik obecnej Rady Ministrów) zatwierdziła „Ustawę Towarzystwa Wyścigów Konnych i Wystawy Zwierząt Gospodarskich w Królestwie Polskim”. Zaczęto wówczas prowadzić księgi koni, bydła, trzody chlewnej i owiec [1].

Współczesna praca hodowlana musi być oparta na wiarygodnych informacjach o pochodzeniu, przebiegu użytkowania i wynikach oceny zwierząt zarodowych [11]. Dysponując danymi zawartymi w rzetelnie prowadzonej przez dłuższy czas dokumentacji można zestawić rodowody zwierząt i oszacować ich wartość hodowlaną na podstawie wartości przodków [1].

W celu uzyskania postępu w hodowli zwierząt gospodarskich i systematycznego podnoszenia ich wartości hodowlanej na mocy „Ustawy o hodowli zwierząt gospodarskich” z dnia 2 grudnia 1960 roku rozpoczęto w Polsce prowadzenie ksiąg stadnych [21]. Księgi koni czystej krwi arabskiej, pełnej krwi angielskiej i koni anglo-arabskich czystej krwi były prowadzone wcześniej, w przypadku koni angielskich od roku 1924, a koni arabskich i anglo-arabskich – od 1932 roku [1, 13, 14, 15]. Początkowo księgi były prowadzone przez Centralną Stację Oceny Zwierząt [11], poza księgami koni, które prowadził Polski Związek Hodowców Koni (PZHK), a dla koni raz czystych – Państwowe Tory Wyścigów Konnych [1]. Obecnie na mocy „Ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich” z dnia 20 sierpnia 1997 roku księgi stadne prowadzone są przez związki hodowców, z wyjątkiem ksiąg koni ras czystych prowadzonych przez Polski Klub Wyścigów Konnych, księgi kuców szetlandzkich prowadzonej przez Towarzystwo „Kuce Szetlandzkie” i księgi kłusaków prowadzonej przez Stowarzyszenie Miłośników i Użytkowników Kłusaków. Księgi prowadzone są z podziałem na rasy i płeć dla: koni, bydła, trzody chlewnej, owiec i kóz, rodów drobiu w poszczególnych jego gatunkach, stad poszczególnych gatunków zwierząt futerkowych i linii hodowlanych pszczoł [22]. Wykaz ras i odmian ważniejszych gatunków ssaków gospodarskich, dla których prowadzone są krajowe księgi, zestawiono w tabeli.

Ponadto prowadzone są rejestry dla zwierząt, które nie spełniają warunków wpisu do żadnej z ksiąg, lub dla których księgi w Polsce nie są prowadzone. Rejestrem takim jest rejestr kuców i koni małych, podzielony na pięć działów: dział I

Tabela

Rasy i odmiany ważniejszych gatunków ssaków gospodarskich, dla których prowadzone są w Polsce księgi stadne

Gatunek	Typ/rasa	Rasa/odmiana
Konie	pełna krew angielska, czysta krew arabska, małopolska, wielkopolska, szlachetna półkrew, polski koń zimnokrwisty, huculska, konik polski, kuc szetlandzki, klusak	
Bydło	mleczne	czarno-biała, czerwono-biała, holsztyńsko-fryzyjska, polska czerwona, jersey, simentalska
	mięsne	limousine, hereford, charolaise, angus (czarny i czerwony), simentalska, piemontese, blonde d'aquitaine, welsh black, salers, marchigiana
Trzoda chlewna	wielka biała polska, polska biała zwistoucha, belgijska zwistoucha, złotnicka biała, złotnicka pstra, puławska, hampshire, duroc, pietrain	
Owce	merynos	merynos polski, czarny merynos
	polska owca nizinna	polska owca nizinna odm. wielkopolskiej, polska owca nizinna w typie korideila, pozostałe polskie owce nizinne
	polska owca długowłnista	polska owca długowłnista odm. pomorskiej, polska owca długowłnista odm. kamienieckiej, polska owca pogórza, pozostałe polskie owce długowłniste
	owce o wełnie mieszanej	polska owca górską, wrzosówka, świniarka, polska owca górską odm. barwna
	owce czystych ras długowł.	kent, leine
	owce ras plennych	owca fryzyjska, owca fińska, merynos booroola, olkuska, romanowska, bergschaf
	owce ras mięsnych	teksel, ile de france, czarnogłówna, suffolk, berrichonne du cher, dorset horn, charolaise, biała alpejska
	owce linii hodowlanych	linia białogłowej owcy mięsnej, linia czarnogłowej owcy mięsnej, linia mięsna w typie berrichonne, linia mięsna w typie dorset, linia plenna, linia plenna-mięsna, linia mleczna
	owce krzyżówek wypierających	merynos polski x ile de france, owce nizinne x ile de france, merynos polski x czarnogłówna, owce nizinne x czarnogłówna, merynos polski x suffolk, owce nizinne x suffolk, merynos polski x berrichonne, owce nizinne x dorset, pom. x czarnogłówna, pom. x suffolk
	biała masywu centralnego merynofin	
Kozy	kozy białe	biała uszlachetniona, saaneńska, krzyżówka białej uszlachetnionej z burską, biała bezrasowa
	kozy barwne	barwna uszlachetniona, alpejska, barwna bezrasowa

– kuce pochodzenia szetlandzkiego (do 110 cm wzrostu), dział II – kuce różnych ras i typów (powyżej 110 cm wzrostu), dział III – kuce felińskie, dział IV – konie rasy fiordzkiej, dział V – konie małe (149-156 cm wzrostu) [18]. Prowadzony jest także rejestr bydła o udokumentowanym udziale genów rasy mięsnej (minimum 50%), wpisywane są tam zwierzęta pochodzące co najmniej po jednym z rodziców wpisanym do księgi bydła mięsnego [17]. Pełną dokumentację posiada także syntetyczna linia knurów 990 [11].

Początkowo księgi stadne powstały tylko w celu rejestracji pochodzenia zwierząt i potwierdzenia ich przynależności do rasy, nie zawierały żadnych informacji o użyteczności [16]. Do dziś w ten sposób prowadzone są księgi koni arabskich i angielskich [14, 15]. Polska Księga Stadna Koni Pełnej Krwi Angielskiej (PSB) i Polska Księga Stadna Koni Arabskich Czystej Krwi (PASB) zawierają alfabetyczny spis klaczy czynnych w hodowli. Podawane jest imię klaczy, jej maść, właściciel, hodowca, data urodzenia, rodowód i przychowek, usystematyzowany według dat urodzenia. Konie angielskie i arabskie nie mają ani numerów wpisu do księgi, ani licencji. Sama informacja o ich urodzeniu i opis pod matkami są wystarczającym dowodem ich rasowości. Ogiery opisywane są tylko

jako źrebięta pod matkami. W księgach tych nie ma informacji o wartości użytkowej koni, czyli o ich dzielności wyścigowej [14, 15]. Informacje takie można znaleźć w Biuletynie Oficjalnych Wiadomości Wyścigowych, wydawanym przez Tory Wyścigów Konnych Sp. z o.o. [2]. Księgi stadne koni angielskich i arabskich są księgami zamkniętymi, do których mogą być wpisane tylko osobniki pochodzące po rodzicach wpisanych do tej samej księgi [1, 22].

Kolejnym krokiem w doskonaleniu zwierząt, po powstaniu ksiąg stadnych, było wprowadzenie licencji dla zwierząt zarodkowych, czyli wymogów innych niż rodowodowe dla zwierząt wpisywanych do ksiąg, a dotyczących ich zdrowia, użyteczności, wymiarów ciała, umaszczenia i wieku, w którym są zgłaszane do księgi. Wśród tego typu ksiąg prowadzone są także księgi zamknięte (np. dla koni huculskich czy koników polskich), jak i księgi otwarte, które nie stawiają wymogów dotyczących czystości rasowej zwierząt, a jedynie procentowego udziału przodków poszczególnych ras w ich rodowodach [1, 11].

Księgi otwarte dzieli się na część główną i wstępną. Do części głównej księgi mogą być wpisane zwierzęta, które pochodzą co najmniej od dwóch pokoleń przodków tej samej rasy, odmiany w obrębie rasy, stada lub linii hodowlanej, wpisanych do ksiąg krajowych lub zagranicznych, zostały opisane po urodzeniu według warunków określonych dla księgi i są poddane ocenie wartości użytkowej. Do części wstępnej mogą być wpisane zwierzęta, które są poddane ocenie wartości użytkowej, zostały opisane według zasad określonych dla księgi, zostały uznane za odpowiadające standardowi hodowlanemu i spełniają minimalne wymagania określone dla danej księgi [22].

Księgi poszczególnych gatunków i ras mogą stawiać dodatkowe warunki dotyczące wpisu zwierząt. I tak: u koni do części wstępnej księgi mogą być wpisane tylko zwierzęta, które pochodzą po ojcu wpisanym do księgi lub rejestru [21]; u bydła do księgi głównej mogą być wpisane zwierzęta o udokumentowanym udziale krwi rasy wypierającej – minimum 93,75%, a do księgi wstępnej mogą być wpisane zwierzęta o udokumentowanym udziale krwi rasy mięsnej wypierającej – minimum 50% [17]. Dla buhajów i knurów prowadzona jest tylko księga główna [22]. W księgach znajdują się informacje dotyczące użyteczności zwierząt [11].

W przypadku koni informacje zawarte w księgach są skromne, ograniczone do wymiarów ciała (wysokości w kłębie, obwodu klatki piersiowej, obwodu nadpęcia) i punktów bonitacyjnych; u klaczy informacje dotyczą przychowka, usystematyzowanego według dat urodzenia, a u ogierów – punktów kopulacyjnych, na których kryły w poszczególnych latach [20]. Tylko w księdze koni małopolskich znaleźć można dodatkowe informacje: czy koń brał udział w zawodach sportowych (ujeżdżenie, skoki, WKKW), czy zdobył tytuł czempiona w którejś z tych dyscyplin, a także czy był ojcem, lub matką, koni sportowych [5].

Bonitację bydła mlecznego podaje się zsumowaną, tak jak u koni, a także rozpisane punkty za każdą z ocenianych cech oddzielnie. W przypadku buhajów znajdziemy w dokumentach także: wydajność matki buhaja (wydajność mleczną, a także wydajność i procentową zawartość tłuszczu i białka), a w przypadku krów ich własną wydajność w poszczególnych latach.

W dokumentach bydła mięsnego podaje się: masę ciała zwierzęcia, wymiary ciała (wysokość w krzyżu, wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej) i rozpisane punkty bonitacyjne. U krów podawana jest także data pierwszego wycielenia i masa pierwszego cielęcia, a także masa ciała cieląt urodzonych w poszczególnych latach w wieku 210 i 360 dni. U buhajów podawana jest dodatkowo ich masa ciała przy urodzeniu.

Dokumenty trzody chlewnej zawierają informacje, takie jak: liczba sutków (zarówno w przypadku knurów jak i macior); ocena pokroju; użytkowość tuczna i rzeźna oceniona przyżyciowo (średni standaryzowany przyrost dzienny w gramach, średnia standaryzowana grubość słoniny w milimetrach i wartość indeksu selekcyjnego w punktach); użytkowość tuczna i rzeźna oceniana na podstawie pełnego rodzeństwa (średni przyrost dzienny w gramach, powierzchnia „oka” połędwicy w centymetrach kwadratowych, średnia grubość słoniny w milimetrach, masa mięsa w szynce w kilogramach i indeks selekcyjny w punktach). Ponadto dla knurów podaje się indeks selekcyjny w punktach, policzony na podstawie oceny potomstwa [11].

Księgi stadne owiec zawierają najwięcej informacji. Można w nich znaleźć informacje o użytkowości własnej i wynikach licencji. Na użytkowość własną składa się: masa ciała dla tryków w wieku 70 dni, a dla maciorek w wieku 56 dni; przyrost od 28 do 56 dnia życia; masa ciała w wieku 12 miesięcy; dane dotyczące wełny jagnięcej (wysadność i wydajność) i tabela strzyży (w której podaje się: datę strzyży, odrost, wydajność, wysadność, masę wełny czystej w kilogramach, jakość wełny czystej i rendement). Wyniki licencji zawierają: masę ciała, sortyment wełny, indeks użytkowości hodowlanej i ocenę eksterieru w punktach. W dokumentach maciorek dodatkowo znajduje się: ocena użytkowości rozplodowej (aktualny wiek zwierzęcia, liczba sezonów rozplodowych, liczba wykotów, liczba jagniąt urodzonych i odchowanych); tabela zawierająca karierę hodowlaną (informacje o jagniętach urodzonych w poszczególnych latach, liczbie jagniąt urodzonych i odchowanych).

Dokumenty kóz zawierają ocenę budowy i wyrostowości oraz dane o użytkowości zwierzęcia. W tabeli użytkowości kozy znajdują się informacje o użytkowości mlecznej w poszczególnych latach (dni doju, wydajność mleka w kilogramach, wydajność tłuszczu w kilogramach i jego procentowa zawartość, wydajność białka w kilogramach i jego procentowa zawartość) oraz o liczbie i płci urodzonych kozłąt w poszczególnych latach. Dla kozłąt podaje się dodatkowo masę ciała w wieku 5 i 12 miesięcy. Tabela użytkowości kozła zawiera informację o liczbie kóz pokrytych w poszczególnych latach i liczbie urodzonych kozłąt, z podziałem na koziołki i kózki.

Prowadzone są także rejestry zwierząt o wysokiej użytkowości własnej. Do rejestru mogą być wpisane tylko te zwierzęta, które figurują już w jednej z ksiąg stadnych. W przypadku trzody chlewnej prowadzony jest rejestr loch wyróżniających się użytkowością rozplodową (RUR), rejestr knurów wyróżniających się wynikami oceny użytkowości własnej (ROW) oraz rejestr knurów wyróżniających się wynikami oceny cech tucznych i rzeźnych na podstawie potomstwa (ROP)

[11]. U owiec prowadzony jest rejestr wysokiej wełności, rejestr wysokiej mięsności i rejestr wysokiej plenności. Prowadzony jest także rejestr koni sportowych [19].

Jak wynika z powyższych informacji, księgi stadne są bardzo różnorodne zarówno pod względem zakresu gromadzonych w nich informacji, jak i szczegółowych zasad wpisu. Wynika to z różnic w programach hodowlanych poszczególnych gatunków i ras zwierząt, a także ze specyfiki ich wykorzystania. Na podstawie ksiąg stadnych można ustalić rodowody poszczególnych zwierząt i ich przynależność do linii hodowlanej w obrębie rasy, a także ocenić wartość hodowlaną zwierząt na podstawie wydajności ich przodków, rodzeństwa i półrodzeństwa (bydło, owce, kozy, trzoda chlewna). Korzystając z ksiąg stadnych można wybrać rodziny żeńskie i rody męskie, które łączone ze sobą dają najlepsze wyniki hodowlane. Zawarte w księgach rodowody pozwalają na dobór zwierząt do kojarzeń, na obliczenie współczynników spokrewnienia pomiędzy poszczególnymi samcami i samicami oraz współczynnika inbredu ich potomków. Hodowcy może zależeć na kumulacji genów wybitnego przodka w celu utrwalenia jego korzystnych cech u potomstwa. Tego typu inbredowanie ma miejsce na przykład w hodowli koni sportowych. Natomiast w małych populacjach, w których nie sposób uniknąć kojarzeń krewniaczych, dokładna znajomość rodowodów pozwala na minimalizowanie inbredu, w celu uniknięcia depresji inbredowej. Z tego typu działaniem spotykamy się w hodowli zachowawczej. W Polsce programem hodowli zachowawczej objęte są między innymi: koniki polskie, konie huculskie, bydło polskie czerwone, świnia złotnicka, owca świniarka. Mimo swej różnorodności wszystkie księgi stadne służą temu samemu celowi, którym jest ogólnie pojęte doskonalenie zwierząt. Prowadzenie zarodowej hodowli byłoby niemożliwe bez ksiąg stadnych.

Literatura: 1. Chachuła J., Chachułowa J., Chrzanowski S., Oleksiak S., 1991 – Chów, hodowla i użytkowanie koni. Wydawnictwo SGGW, Warszawa. 2. Biuletyn oficjalnych wiadomości wyścigowych. Służewiec – Tory Wyścigów Konnych w Warszawie sp. z o.o., 28 marca 2000. 3. Hodowla owiec i kóz w Polsce w 2001 roku. PZO, Warszawa, sierpień 2002. 4. Jaszczyńska M., Martyniuk E., 1999 – Rodzime rasy zwierząt gospodarskich. CSHZ i IOŚ, Warszawa. 5. Księga stadna koni małopolskich (t. I). PWRiL, Warszawa 1963. 6. Księga stadna koni szlacheckiej półkwi (t. I). PZHK, Warszawa 1997. 7. Księga stadna koni śląskich (t. I). PWRiL, Warszawa 1961. 8. Księga stadna koni wielkopolskich (t. I, cz. 1). PWRiL, Warszawa 1965. 9. Księga stadna koni zimnokrwistych i pogrubionych (t. I). PWRiL, Warszawa 1964. 10. Księgi stadne koni fiordzkich, koni huculskich i koników (t. I). PWRiL, Warszawa 1962. 11. Kulisiewicz J., Rekiel A., Więcek J., 1997 – Przewodnik z hodowli i produkcji trzody chlewnej. Fundacja „Rozwój SGGW”, Warszawa. 12. Ocena wartości użytkowej krów oraz ocena i selekcja buhajów bydła ras mięsnych. KZHiPBM, Parzniew 2002. 13. Polska księga stadna koni anglo-arabskich czystej krwi i polska księga stadna koni anglo-arabskich wysokiej półkwi (t. I). Druk W. Kowalskiego, Piękna 15, Warszawa 1932. 14. Polska księga stadna koni arabskich czystej krwi (t. I). Druk W. Kowalskiego, Piękna 15, Warszawa 1932. 15. Polska księga stadna koni pełnej krwi angielskiej (t. I). Druk W. Kowalskiego, Piękna 15, Warszawa 1924. 16. Pruski W., 1969 – Hodowla zwierząt gospodarskich w Królestwie Polskim w latach 1815-1918 (t. III). PWRiL, Warszawa. 17. Regulamin wpisu i prowadzenia ksiąg oraz rejestrów dla bydła ras mięsnych. PZHiPBM, 2002. 18. Rejestr kuców i koni małych (t. II). PZHK, Warszawa 2002. 19. Rejestr polskich koni sportowych (1981-1992). PZHK, Warszawa 1995. 20. Stachurska A., 2002 – Identyfikacja koni. WAR, Lublin. 21. Ustawa o hodowli zwierząt gospodarskich z dnia 2 grudnia 1960 r., Dziennik Ustaw, nr 53, poz. 310. 22. Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r., nr 207, poz. 1762).

POLSKIE TOWARZYSTWO ZOOTECHNICZNE
im. Michała Oczapowskiego **Koło w Siedlcach**
ul. B. Prusa 14, 08-110 Siedlce

Komunikat nr 1

Uprzejmie informujemy, że z upoważnienia Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego wspólnie z Wydziałem Rolniczym oraz Instytutem Bioinżynierii i Hodowli Zwierząt Akademii Podlaskiej organizujemy w Siedlcach

69 Zjazd Naukowy PTZ

w dniach 21-23 września 2004 roku.

Temat wiodący Zjazdu:

„JAKOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI W ZJEDNOCZONEJ EUROPIE”

Poszczególne Sekcje obradować będą w salach wykładowych Wydziału Rolniczego i Wydziału Nauk Ścisłych AP w Siedlcach.

Ramowy plan Zjazdu:

- 21 września 2004 r. (wtorek) – otwarcie Zjazdu, sesja plenarna oraz sesja „przy okrągłym stole” – wspólnie dla wszystkich Sekcji;
- 22 września 2004 r. (środa) – obrady w Sekcjach;
- 23 września 2004 r. (czwartek) – seminaria wyjazdowe.

Planujemy zorganizowanie następujących seminariów wyjazdowych:

1) Suchożebry (Ogród Japoński), Bagno (specjalistyczne gospodarstwo bydła mlecznego), Węgrów (mleczarnia), Drohiczyn, Grabarka, Mielnik (kolacja przy ognisku);

2) Janów Podlaski (Stadnina Koni), Serpelice, spływ Bugiem do Mielnika (kopalnia odkrywkowa kredy, kolacja przy ognisku – wspólnie z grupą 1);

3) Białowiecki Park Narodowy (kolacja przy ognisku).

Szczegółowy program Zjazdu zostanie podany w następnym komunikacie.

Koszty uczestnictwa w Zjeździe:

- opłata konferencyjna obejmująca koszt materiałów zjazdowych i wyżywienia: dla członków PTZ – 250 zł, dla członków PTZ emerytów i studentów – 180 zł, dla osób nie będących członkami PTZ – 280 zł; • bankiet – 120 zł; • seminarium wyjazdowe – 100 zł.

Zakwaterowanie

Uczestnicy Zjazdu zostaną zakwaterowani w Domu Studenta Akademii Podlaskiej lub w hotelu „Janusz” – według życzenia osoby uczestniczącej. Opłata za noclegi (wg cen z listopada 2003 r.):

– Dom Studenta nr 3 (ul. Bema 1): 60 zł/osobę/dobę w pokoju dwuosobowym, 80 zł/osobę/dobę w pokoju jednoosobowym;

– hotel „Janusz” (ul. Pusta 15; ograniczona liczba miejsc, obowiązuje kolejność zgłoszeń): pokój dwuosobowy – 200 zł/dobę, pokój jednoosobowy – 220 zł/dobę.

Opłaty za noclegi uczestnicy zjazdu regulują osobiście w hotelu lub Domu Studenta.

Należność za uczestnictwo w Zjeździe, bankiecie i seminariach wyjazdowych prosimy wpłacać w terminie **do 31 maja 2004 r.** na konto: Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Koło w Siedlcach, ul. B. Prusa 14, 08-110 Siedlce, **Bank Pekao S.A. I O/Siedlce**, nr konta: **10701597-3421-2221-0100** z dopiskiem **Zjazd PTZ**.

Oryginalne prace naukowe przygotowane na Zjazd PTZ zostaną wydrukowane w „Zeszytach Naukowych Przeglądu Hodowlanego”. Nie ograniczamy tematyki i zakresu prac naukowych do tematu wiodącego Zjazdu – warunkiem przyjęcia pracy do druku jest spełnienie wymagań Redakcji. Nie będą drukowane 1-stronnicowe doniesienia. Maszynopisy oryginalnych prac naukowych prosimy kierować do Przewodniczących Sekcji **najpóźniej do 15 marca 2004 r.** Każdą pracę będą recenzować niezależnie dwaj anonimowi recenzenci. Prace naukowe, które uzyskają pozytywne recenzje, po ewentualnych korektach autorskich, będą przesyłane do Redakcji (nie później jednak niż do 15 maja 2004 r.). Przewodniczący Sekcji decydują o sposobie przedstawienia poszczególnych prac w czasie Zjazdu (prezentacja ustna w czasie obrad Sekcji, poster czy tylko druk w ZNPH).

Przewodniczący Sekcji:

• Chowu i Hodowli Bydła – prof. dr hab. Henryk Grodzki (SGGW, Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt, Zakład Hodowli Bydła, ul. Ciszewskiego 8, 02-786 Warszawa);

• Chowu i Hodowli Trzody Chlewniej – prof. dr hab. Janusz Falkowski (UWM, Katedra Hodowli Trzody Chlewniej, ul. M. Oczapowskiego 5, 10-718 Olsztyn);

• Chowu i Hodowli Owiec i Kóz – prof. dr hab. Czesława Lipecka (AR w Lublinie, Katedra Hodowli Owiec i Kóz, ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin);

• Chowu i Hodowli Drobiu – prof. dr hab. Andrzej Faruga (UWM, Katedra Drobiarstwa, ul. M. Oczapowskiego 5, 10-718 Olsztyn);

• Chowu i Hodowli Koni – prof. dr hab. Ryszard Piłkuła (AR w Szczecinie, Katedra Hodowli Koni, ul. Doktora Judy 24, 71-466 Szczecin);

• Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych – prof. dr hab. Grażyna Jeżewska (AR w Lublinie, Katedra Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej, ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin).

Kalendarium Zjazdu

– **do 31 stycznia 2004 r.** przesłanie do organizatorów Zjazdu (Koło PTZ w Siedlcach) zgłoszenia uczestnictwa w Zjeździe oraz proponowanych tytułów i autorów prac naukowych;

– **do 15 marca 2004 r.** przesłanie pełnych tekstów prac naukowych na adres Przewodniczących Sekcji;

– **do 15 maja 2004 r.** przekazanie prac naukowych po recenzjach i korektach autorskich do Redakcji „Przeglądu Hodowlanego”;

– **do 31 maja 2004 r.** ostateczny termin nadsyłania opłat za uczestnictwo w Zjeździe (równoznaczny z potwierdzeniem uczestnictwa w Zjeździe);

– **do 15 sierpnia 2004 r.** przesłanie zaproszeń i informacji organizacyjnych Uczestnikom Zjazdu;

– **21-23 września 2004 r.** LXIX ZJAZD NAUKOWY PTZ.

Adres organizatorów Zjazdu: prof. dr hab. Maria Koćwin-Podsiadła, Katedra Hodowli Trzody Chlewniej i Oceny Mięsa, Wydział Rolniczy, Akademia Podlaska, ul. Prusa 14, 08-110 Siedlce; tel. (0-25) 643-12-57 do 60, faks (0-25) 643-12-58; e-mail kocwin@ap.siedlce.pl